

L a t w e e f c h u A w i s e s.

Nr. 27. Zettortdeenâ 4tâ Juhli 1835.

Jaunas sinnas.

No Nerretas. Pehr schinnis lappas (Nr. 46) sohliju, saweem draudses-lohzekeem, un wisseem teem, zaur kurre mihligu paligu muhsu ehrges zehlehs, ik gaddus sinnu par to doht, kâ tas stahw ar muhsu ehrgelu mantu, un zil ta par gaddu buhs wairojusees. — Schè nu tadehl peepildu sawu wahrdu.

Genemfchana no pehrnejeem Jahneem.

	Subr. nauda. Rb. Kap.	Rb. Kap.
I. No wahzu draudses:		
1) zaur mihligahm dahwanahm	6 50	}
2) no ehrgelu krahfchanas skahrdinas	1 14	
7 64		
II. No Latweeschu draudses:		
1) zaur mihligahm dahwanahm	7 41	}
2) zaur atleekamu ehrgelneeka grassi	8 65½	
16 6½		
III. Zaur ehrgelu-naudas augleem	8 52	
Parwissam 32 22½		

Isdohschana.

1) Par ehrgelu pahrtaisfchanu us teem faderreteem 20 rubleem irr nomakfati	Rb. Kap.	17 —
2) ehrgelu-minnejam	1 —	
3) par eepirktu Widssemes nau-das-papihru	1 7	
19 7		
Atleek 13 15½		

Pee ta irr peeffaitama pehrneja ehrgelunauda . . . . . 216 —

Tad nu muhsu ehrgelohm ar wissu taggad irr . . . 229 15½

Schi nauda taggad stahw:

- 1) Us weena Widssemes naudas-papihra No. 5361 no f. n. 126 R. — Rp.
- 2) us tahda pascha papihra No. 3677 no . . . . . 100 = —
- 3) pee weena zeeniga kunga . . . . . 3 = —
- 4) pee pascha mahzitaja . . . . . — = 15½ =

Ar wissu 229 = 15½ =

Tâ, jebchu schis gads draudsei gan lohti gruhts gads bijis, winna tatschu naw aismir-fusi sawas mihlas ehrges, par ko winnai no firds pateizu; un jebchu mums scho gadd leelaka isdohschana gaddijusees pee ehrgelu pahrtaisfchanas, pee kurras jau dascha leeta pa teem 5 gaddeem bij maitajusees, tad tomehr zaur lauschu labfirdibu muhsu krahjums par 13 rubleem un 15½ kap. irr wairojees. — Un ja tee gohdigi lautini tikkai ne apnihkt sawâ mihligâ pahrgahdaschanâ, ja tee lohzecki muhsu draudses, kas wehl ne ko naw dewuschi, ne atraujahs ir sawu dallinu peemest; ja ihpaschi Wahzu draudse, woi pee Deewa galda eedama, woi kad Deews to us kaut kahdu zittu wihsi eepreeze un swehti, sawu pateizigu firbi wairak rahbitu, to krahfchanas-skahrdinu tad apschinkodama, tad muhsu krahjums jo deenas jo wairak augš, tad mums ar winna paligu laimesees, to isdarriht, ko daschi wehle un zerre, prohti pahri gaddos sawas ehrges leelakas un pilnigakas istaisht, bes ka tas paschai basnizai ko makfatu, jeb draudsei kahda gruhtiba no ta zeltos. — Lai Deews mums palihds, ir scho laiku sagaidiht, un lai swehti wissus mihlus dewejus! —

Wagner,

Nerretas mahzitais.

Nerretas draudse pehrkons 18tâ Juhni atkal skahdi darrijs. Tas eespehre Issemuischas (31-

senberg) polwerka rihjäs, kas lihds semmei no degga. Laine wehl, ka ugguns zittas ehkas ne aisehne.

W.

25tâ Zuhni pehrkons eespehre Zehkabstattes Luttera basnizâ, bet paldeew's Deewam to ne eedebfinaja. Tiffai tohrni un durwis druszijn maitaja.

• No Bahbeles pilsehta muhreem.

Swehtâ grahamatâ dauds weetas stahw no Bahbeles pilsehta rakstih's, kâ tas effoht tas leelakais pilseht's pehz teem uhdens pluhdeem bijis, un ta weeta, kurrâ tas pasaul augst's tohrnis no teem weenadas wallodas laudim taifih'ts kluis, pee ka pat's Deew's effoht nolaidees to apraudsiht un teem zilwekeem tur to wallodu fajauzis; us kurreu pehzak tee Zuhdi no Jerusalem's zeetumâ tappusch'i nowesti, un kurrâ tas sw. praweets Danijel's gan lauwu bedrê, gan ugguns zepli eemests, gan arri leelâ gohdâ pazelts tappis. Ir jaunâ derribâ (sw. Zahna parahdischanas grahamatâ) tohp no ta eeksch lihdsibahim lassih'ts.

Zerredams kâ mihleem lassitajeem tas arri patihkams buhs, no tã wezza, femm deenâs pohstâ gahjuscha pilsehta muhreem un leeluma fo dsirdeht, gribbu teem kahdu masumu no scheem muhreem stahsiht:

To muhru stiprumu sawâ waldischanas laikâ tas kehniusch Balsazers sinnadams, darrija tannî pilsehtâ drohschi preezas dsihres wisseem farweem leeleem kungeem, kad jau tas Perseru kehniusch ahra puffê buhdams, to paschu gribbeja aisehneht. Tas bija weens gruh'ts darbs tannî eelauste'es. Wiswairak tobrih'd, kad wehl nekahdi schaujami rihki ne bija, ar kurreem taggad warr daudsko, un arri stipras weetas uswarreht.

Bahbele, zittfahrtings Kaldeëru brangs kupfeschoschanas pilseht's, ne bija wis's mass, jo tee muhri kas apfahrt to bija taifiti, bij wairak kâ 4 juhdses garrumâ. Tee grahamatu rakstitaji, kas tannî laikâ pehz Bahbeles isphstifichanas dsih-

wojuschi, sawôs stahstôs teiz: kâ tas muhri's wairak kâ 100 ohlefschu augst's un tif plats bijis, kâ ar diweem leeleem ohres-ratteem blakkam fanahkdami wehl labbi weens ohtram zellu pagreest warrejusch'i.

Kad nu apdohmajam, kahbus warrenus darbus tee zilweki wezzôs laikôs darrijusch'i, tad mums gan leels brihnum's pah'r to ne buhs, kâ tee muhri apfahrt Bahbeli tif augsti un beesi irr bijusch'i. Schê lai tiffai peeminnam tohs leelus un garrus muhrus, kas gar Kineseru walsti, Ustias semmes daktâ, rohnahs. Tee effoht lihds 400 juhdses garri, un eijoh't lihsumu lihsumôs, tã pah'r angsteem kalneem, kâ arri zaur dsillahm eeleijahim un zaur purweem. Wina'i augstumâ turroht 10 un beesumâ 8 affis. Schee lohti wezzi, jo tee irr sahkti taifih't 215tâ gaddâ preeksch muhsu Pestitaja swehtas peedsunschanas un eeksch 15 gaddeem gattawi tappusch'i. Wehl tohs taggad redsoht, kas jau 2050 gaddus stahwejuschi un wehl, Deew's sinn zil'gi stahwehs. — Tãpatt arri tee wezzi peeminneschanas stabbi Egiptes = semmê fo „Piramides“ sauz, kas dauds wezzaki, kâ tee Kineseru muhri, un zitti wehl lihds scho baltu deenu zeeti un stipri effoht. Weens no teem irr 77 affis augst's. — Apdohmaject, kas tas par brihnuma darbu, lihds tahdu usimuhre!

Tas jau peeminneht's Bahbeles muhri's irr bijis no apzirsteem akmineem taifih'ts, kas ar dselsu klambareem kohpâ sawilkti un ar semmes pikki zeeti samuhreti. Tas pilseht's bijis tschetrstuhriks un katrâ muhra kantê, teescham wairak kâ weenu juhdsi garfch. 25 leeli wahr'ti bijusch'i katrai kanti, preeksch kurreem no warra leelas stipras aisehshdsamas durwis eeliktas. Tad wehl apfahrt tam pilsehtam 100 tahdu wahr'tu, un tannî's starpâs no weena lihds ohtru 3 wakt's tohrni stahwejuschi. Tê nu warr sayrast, ka tas pilseht's lohti us fahrtu irr bijis buhweht's, jo no katreem wahrteem lihds ohtrai pufsei gahje taifna eela zauri, tã kâ no weena galla lihds ohtram redseht warrejusch'i; un wissa pilsehta eekschas pufse 6253ôs tschetrstuhriksôs gabbalôs kohfchi eedallita bijuse.

Lai babda jeb apleghereschânas laikâ teem pilsehta eedsihwotajeem leels maifes truhkums ne rastohs, tur eekschâ bij ruhmiagi dahrsi, fur neween kohki un saknes auge, bet arri labbiba tappe fehta. Appaksch semmes bijuschas leelas magasihnes buhwetas, kas nohtes laikâ ar labbibu tappuschas peebehrtas un tâ apflehytas, kâ eenaidneeks, faut arri eeksch pilsehta buhtu eegahjis, tahs ne warrejis atrast.

Tas muhris apfahrt tam pilsehtam effoht weenâ gaddâ gattaws tappis. Tê buhtu muuns gan fo brihnetees, par tahdu leelu darbu, kad ne taptu wezzôs rakstôs atrasts, kâ pee ta lihds 300,000 (trihs fimts tuhstioschi) strahdneeki effoht bijuschi.

Kad tas warrens un lepnâ Perseru fehninsch Darius to pilsehtu uswarreja, pawehleja tas tohs stiprus muhrus pagallam apgahst un is-pohstih, no kam jau Zihrus papreekschu kahdus gabbalus bija lizzis nolauftih.

Ta Wratsuppe, kas no Edenes klaijumeem nahkdama zaur paradihses dahrsu tezzejuse, effoht arri zaur Bahbeles pilsehtu ghajuse. Tas gudrais Zihrus effoht scho uppi zaur rakteem grahwjeem jeb kanalehm nolaidis, un par tahs uppes weetu, zauri tahm welwehm, tanni pilsehtâ eegahjis un tâ to uswarrejis. Taggad no ta pilsehta, nei arri no ta leela Bahbeles tohrna, nekahdas sihmes pasih, nei atrast warroht.

Lai mehâ no schihs iskeitschanas wehl kahdu ihfu mahzibu wehrâ nemnam:

Laudis, pee faderrigas un weenprahrigas dsihwoschanas jau no wezzeem laikeem irr leelus brihnuma darbus zaur to eespehjuschi, kâ nekahds eenaidâ winnu starvâ raddijees, bet tif drihs kâ lepniba un eenaidiba galwu vazehle, jau wiss no tahm tappe fajaukts un is-pohstih. Zapatt ir taggad muhsu laikôs zaur weenprahrigu fabeedroschanu us labbiam un derrigam leetahm dauds kas tohp isdarrihts, kas ne muhscham ne buhtu notizzis, ja meers, labprahtiba un mihle-

stiba zilweku firbis us to ne saweenotu. Bet fur schkelschana un eenaidiba firbi un mahjâs walda, jeb fur walstis no tahm kâ no ugguns tohp eedebfinatas, tur pateesi ne kas us labbu eet, bet nams tohp us nammu gruhstis un pohstâ teek. Lai nu arri buhtu, kâ pasaulê daschahds nemeers dsirdams un redsams, tad jelle fargajeet to selta weesu sawâ firbi un sawâ mahjâ, un turreet zif warredami meeru ar wisseem zilwekeem: tad buhs jums un zitteem zaur to pastahwiga laime un stiprums, fo ir tas pehdigais eenaidneeks, ta nahwe, ne warrehs isdeldeht, bet us jo pilnigaku un saldaku meera weetu, zittâ faulê pawaddih.

— 9.

Zitta labbu kahrodams, sawu labbu faudesi.

Kahds naudasfahrigs kuptschis us firgu buhdams pasaudefa 800 dukatus ahdu mazzinâ. To naudu bija atraddis dischleris un pee few paturreja, kamehr kas pehz winnas mekletu. — Nahfoschâ swehtdeenâ pehz tam (kâ kohymannis bija mahzitaju luhdsis) mahzitaîs fluddina no kanzeles draudsei: weens pasaudefis us firgu 800 dukatus, un kas tohs buhtu atraddis un to naudu atdohtu, dabhuhs 100 dukatus pateizibas naudas. Tas dischleris to dsirdejis, nahze pee mahzitaja un dewe sinnaht, tahda nauda pee winna glabbajama effoht, un kâ winsch gribboht to naudu atdoht, bes ween teem 100 sohliteem dukateem par atraschanu. — Mahzitaîs par to sohlitu naudu galwoja, kâ gohdigs glahbeis teescham dabhuhs, un kohymannam dohd sinnaht, kâ winna nauda effoht pee dischlera. — Preezigis kohymannis eet pee ta, dabbu sawu naudu, un winnu iskaitijis, dohd dischleram tikfai 5 dukatus par atraschanu, fazzidams: pats dischleris no mazzina effoht isnehmis 100 dukatus, jo tur ne 800, bet 900 dukati eekschâ bijuschi, fautgan dischleris swehredams fazzija, ka ne wairak kâ 800 tur eekschâ atraddis. — Ne warredami sawâ

starpā meerinātes, abbi divi eet us teesu. Ruptschis lahbedams fakka, tur effoht bijuschi 900. Tam prettin dischleris arri gattaws sweh-reht: wairak tur ne bijuschi, kà ween 800. Teefas kungs redsedams kophmanni wiltigu un naudaskahrigu effam, an no mahzitaja pahrlēezinahts, kà kophmannis winnu luhdsis fluddinaht no kanzeles tikkai no 800, bet ne no 900 pamesteem dukateem, tad tahdu teesu spreesch: ta nauda, ko dischleris atradde, ne buhs wiss ta kophmanna, jo kophmannis pasauđeja 900 dukatus un dischleris ne wairak atradde, kà ween 800; tadeht wissa ta nauda lai paleek pee dischlera, kamehr kahds zits zilweks sawu ihpaschumu fahk dsennaht; un kophmannis lai mekle fur zittur sawus pasaudetus 900 dukatus. Schis teefas kunga nospreedums, tikpat labbi to naudaskahrigu kophmanni noskumbinaja, kà arri no wisseem kas to dsirdeja, wissai bija teizams.

S. M.

Teefas fluddinaščanaš.

Us pawehleschamu tahs Keiserifkas Majesteetes, ta Patwaldineeka wissas Kreewu Walsts 2c. 2c. 2c., tohp no Krohna Reschamuischas pagasta teefas wissi tee, kam taisnas prassischanas pee ta Uhsiamuischas fainneeka Widdus Salnenu Gedberta buhtu, par kurrea mantu schodeen konkurse nospreesta, usaizinati, few 8 neddeku starpā pee schahs teefas peeteiktees, zittadi neweens wairs ne taps klaufishs.

Krohna Reschamuischas pagasta teefa, 19tā Juhni 1835. 2

D. Pelz, peeschdetais.

(Nr. 103.) G. Paulborn, pagasta teefas srihweris.

Us pawehleschamu tahs Keiserifkas Majesteetes, ta Patwaldineeka wissas Kreewu Walsts 2c. 2c. 2c., tohp no Behrgalles pagasta teefas wissi tee, kam kahdas taisnas prassischanas pee ta Behrgalles fainneeka Zabhu Andreja buhtu, par kurrea mantu konkurse nospreesta, usaizinati, lihds 13to Juhli s. g. pee schihs

pagasta teefas peeteiktees, zittadi neweens wairs ne taps peenemts.

Behrgalles pagasta teefa, 30tā April 1835. 2

+++ Ernest Grünberg, pagasta wezzakais. (Nr. 37.) D. Bettmann, pagasta teefas srihweris.

* * *

No Krohna Rendes pagasta teefas tohp wissi tee, kam kahdas taisnas prassischanas pee tahs atstahtas mantas ta nomirruscha Rendes muischas fainneeka Kohlu Janna buhtu, par kurrea mantu parradu dehl konkurse spreessta, usaizinati, pee saubeschanas sawas teefas lihds 16tu August 1835 pee schihs teefas peeteiktees un noliktā terminā sanahkt.

Rendes pagasta teefa, 28tā Juhni 1835. 3

+++ Lehpeneeku Jannis, pagasta wezzakais. (Nr. 119.) W. Freudendorff, pagasta teefas srihweris.

Zittas fluddinaščanaš.

Wissi pee Slahgunes muischas peederrigi pagasta lohjekli, kas ar deenesiu sihmehm us laukeem schinni gubernementi usturrahš, tohp usaizinati, dehl pamilijas wahrda islassischanas, 3 neddeku starpā no ap-pakšchrafsitas deenas scheit peeteiktees, zittadi winnu usturreščanas weetas taps usmekletas, un paschi kà behgli teefai peerahditi.

Slahgunē, 21mā Juhni 1835. 2

* * *

Pusmuhšcha wihrs, kam labbas parahdischanas-sihmes, marr tapt par rijas- un klehts-usraugu Krohna Smahrdes muischā, ne tahlu no Luffuma. 1

* * *

Lai nakti no 21mā us 22tru Juhni Jaunmohkas fainneekam Skaugam irr septinu gabdu wezs sirgs, gaischi-balts, ar spattu un tumscheem tschinkfleem, kà rahdabs no tschigganeem nosagts; talabb tohp luhgts, ja schis sirgs buhtu pee kahda atrasts kluis, no tam Jaunmohkas muischas waldischanai sinnu doht, fur par scho sinnu peenahskamu pateizibas naudu dabbuhs.

W r i h w d r i k k e h t.

No juhrmallas-gubernementu augstas waldischanas pufes: Hofrath von Braunschweig, grahm. pahrluhlotais.